

Tisztelt Zenekari Művész Hölgyek és Urak, Kedves Tagtársak!

A MÁO munkaidő-beosztás módosításának jogszerűségét megmagyarázni igyekvő hozzátok írt levelére az alábbi észrevétel kívánkozik.

A munkaidő-beosztás módosítására vonatkozó időbeli korlát (4 nappal korábban) célja nyilvánvalóan az, hogy a munkavállaló megfelelő időben értesülhessen arról, hogy mikor kell munkavégzés céljából rendelkezésre állnia, ezáltal lehetővé tegye számára a családi- és magánélet tervezhetőségét, kiszámíthatóságát.

Szükségszerűen kell ismételt felhívni a MÁO vezetésének szíves figyelmét, hogy az előzetesen közölt munkaidő beosztás módosítására - a fentiekben jelzett 4 nappal korábban is - kizárólag akkor van jogszerűen lehetősége, ha a gazdálkodásában vagy működésében előre nem látható körülmény merül fel (Mt. 97. § (5)). A korlátozó feltételből nyilvánvalóan adódik, hogy csak azért, mert bármelyik „hatalmasság” úgy gondolja, még nincs módja megparancsolni, vagy megparancsoltatni az előre közölt munkaidő beosztás módosítását.

Az természetesen nem vitatott, hogy a MÁO jogosult rendkívüli munkavégzést elrendelni közalkalmazottjai számára, de e körben különös jelentőséget kell tulajdonítani a jogszabályokban lefektetett alapelveknek, például a fentiekben említett, előre közölt munkaidő beosztás módosítását engedélyező feltételek meglétének, melyek ezen lehetőségnek tartalmi korlátot is szabnak.

Ezzel kapcsolatban a MÁO jogtanácsosa állásfoglalásának alábbi megállapításával egyetértek, miszerint: *„Az elrendeléssel kapcsolatban is irányadónak kell tekinteni az Mt. munkaidő-beosztásra és az általános magatartási szabályokra vonatkozó rendelkezéseit. A felek együttműködési kötelezettsége, a jóhiszemű és tisztességes eljárás követelménye alapján elvárható, hogy a munkáltató joggyakorlása során a közalkalmazott érdekeit figyelembe véve járjon el, indokolatlan hátrányt, aránytalan sérelmet ne okozzon.”* A fentieket kiegészítendőnek tartva az Mt. 6.§ (3) bekezdése szerinti, a munkáltatóra háruló méltányos mérlegelés – lényeges és kitüntetett – kötelezettségével, amely generálisan tiltja a teljesítés módjának (a munkavégzés elrendelésének) munkáltató általi egyoldalú meghatározása során a munkavállalónak aránytalan sérelem okozását, és a méltányos érdekei mérlegelésének elmulasztását, lehet elfogadni és az intézkedések során alkalmazni az okfejtést.

Általánosságban tehát nem vitatva, hogy a munkáltatónak joga van rendkívüli munkavégzés elrendelésére, de ezzel összefüggésben ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy a munkáltató ez irányú döntése sem lehet korlátlan, hanem

Operaházi Dolgozók Független Szakszervezete
1146 Budapest, Thököly út 172.

tekintettel kell lenni a másik fél érdekére, és ez nem okozhat a munkavállaló, illetve a munkavállalók számára aránytalan sérelmet. A munkaidőnek az általános munkarendtől eltérő beosztása ugyanis nem lehet öncélú, és a munkavállalók kiszolgáltatott helyzetét kihasználva sanyargató, még abban az esetben sem, ha a jogalkotó ehhez csak közvetve a jogszabályok helyes értelmezésén és alkalmazásán keresztül rendel különös gazdasági körülményt.

A leírtakból következően a munkáltató nem mentesül az Mt.6.§(3) bekezdésében foglalt magatartási követelmény alól. Ilyenkor is szem előtt kell tartania azt a szabályt, hogy döntése nem járhat aránytalan sérelemmel a munkavállaló számára.

Az aránytalan sérelem okozása a munkáltató joggyakorlását visszaélésszerűvé teheti, amely szintén munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik, és ennek megfelelően megalapozhatja az Mt.54.§(2) bekezdése szerint az utasítás megtagadásának a jogát.

Az arányosság megítélése során mindkét fél érdekeit tekintetbe kell venni, s azt kell vizsgálni, hogy a munkáltatói intézkedés (például rendkívüli munkavégzés elrendelése) elmaradása aránytalanul nagyobb kárt, költséget, sérelmet okozna-e a munkáltatónak, mint amelyet az intézkedés megtétele okoz a munkavállaló oldalán.

Az Mt.6.§ (3) bekezdése eleve megköveteli a munkáltatótól, hogy előzetesen tájékozódjon – tehát nem a művésznak kell esdeklően kuncsorognia a Földi hatalmasság előtt, hogy legyen kegyes hozzá és ne kelljen egy kései telefoni hívást követően teljesíteni az éppen aktuális parancsot - azon körülményekről, amelyeket a mérlegelés során figyelembe kell vennie, hiszen csak így kerülhet abba a helyzetbe, hogy meg tudja ítélni, arányos-e az intézkedése. Például a közalkalmazott szociális, családi körülményeit, jövedelmi viszonyait, egészségi állapotát, életkorát, beosztását, stb.

Ha a munkáltató ilyen érdekmérlegelést nem végez, hanem - a tételes korlátozó törvényi szabályok hiányára alapozva - mérlegelés nélkül rendeli el a rendkívüli munkavégzést, még hozzá olyan helyzetben, amelynek kapcsán a működése szempontjából rendkívüli esemény az előre tervezhetőséget nem gátolta, az megítélésem szerint nemcsak a rendeltetésellenes joggyakorlás követelményével ellentétes, hanem a méltányos mérlegelés elvébe is ütközik, azaz jogellenes. Ezért a munkáltatónak számolnia kell azzal is, hogy a munkavállaló az Mt. 54.§ (2) bekezdése alapján a munkáltatói utasítás teljesítését jogszerűen megtagadhatja. Ha pedig a közalkalmazott él a törvényben biztosított jogával még a MAO sincs abban a helyzetbe, hogy ne adj Isten hátrányos jogkövetkezménnyel például igazolatlan mulasztással riogassa jelen esetben a zenekari művészeit.

Operaházi Dolgozók Független Szakszervezete
1146 Budapest, Thököly út 172.

Fentiekre tekintettel remélem, értelmezhetővé válik előző e tárgyban írt levelem tartalma.

Egykoron, 1789-ben a Bounty legénységének egy része Tahitiról visszatérőben, a mostoha bánásmód okán fellázadt a hajó kapitánya, Blight parancsnok ellen, és pár, a zendülésben részt venni nem akaró tengerésszel együtt egy csónakba tettek és sorsára hagyták. A kapitány kiváló tengerészeti ismereteinek köszönhetően a csónak legénysége viszontagságos, majd' 3000 mérföldes hányódtatás után partot ért. A kapitány jelentése nyomán a zendülők ellen az angol Admirális vádat emelt. A bíróság a parancsnokot nem találta bűnösnek hajója elvesztéséért, de a zendüléshez vezető okok ismeretében szükségesnek tartotta, hogy az ítélethez az alábbi – úgy vélem ma is megszívelendő - megjegyzést fűzte:

„ Kétségtelenné vált, bizonyítékok sora által, hogy Ön Blight kapitány nem követett el katonai vétséget. Ám ennek ellenére makulátlan hírű tengerésztisztek, és tengerészek fellázadtak ön ellen. Ön a bíróság megállapítása, és igen enyhe megfogalmazása szerint kíméletlenül túlbuzgó.

Nem ítéljük el buzgalmát, és nem ítéljük el azt a tisztet, aki a törvények értelmében fegyelmet tart. De a tengerészeti törvények nem hibátlanok, mert nem is lehetnek azok, és nem terjednek ki minden eshetőségre. A törvény alkalmazásához szükséges egészséges szellemet nem lehet könyvekben rögzíteni.

Az igazság és tisztesség, ha nem lakozik a kapitány szívében hiányozni fog a hajóról.

Éppen ezért törekedett az Admirális mindig arra, hogy tisztjei úriemberek legyenek. Sajnálattal jegyezzük meg, hogy William Blight kapitánnyá való kinevezése hiba volt.”

Budapest, 2018. december 9.

1146 Budapest, Thököly út 172.
Barány Balázs Péter
elnök